

იადიგარ დაუდი და ისლამური მედიცინა

მერაბ მელაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე შუა საუკუნეების კვლევების მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების შესაბამისად

შუა საუკუნეების კვლევები (ენა, ლიტერატურა, ისტორია, ფილოსოფია, ხელოვნების ისტორია, რელიგია)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: მანანა ჯავახიშვილი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი 2018

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერების და ხელოვნების ფაკულტეტის
დეკანს ბატონ გიორგი გვალას
ამავე ფაკულტეტის შუა საუკუნეების კვლების
მაგისტრანტის მერაბ მელაძის

განცხადება

ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნაშრომს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მერაბ მელაძე

2018

აბსტრაქტი

სამაგისტრო ნაშრომი „იადიგარ დაუდი და ისლამური მედიცინა“ მიზანია წარმოაჩინოს საქართველოში ერთ-ერთი რთული ისტორიულ-პოლიტიკური მდგომარეობა, დაუდხანის პოლიტიკური და სამედიცინო პოლიტიკური მოღვაწეობა და გამომდინარე იქედან რომ კარაბადინი ეყრდნობა ოსმალურ ორ წიგნს წარმოვაჩინეთ ისლამური სამყაროს სამედიცინო მდგომარეობა და საუკეთესო ექიმები სხვადასხვა სფეროდან.

საკვლევი საკითხი პირველ რიგში არის დაუდხანის „იადიგარ დაუდის“ რაობაზე, როგორ და რა პოლიტიკურ-ისტორიულ პერიოდში იწერებოდა მეტად მნიშვნელოვანი წიგნი. კარაბადინის შესაქმნელად ავტორი დაეყრდნო ორ ოსმალურ სამედიცინო-ფილოსოფიურ წიგნს, რამაც ბიძგი მოგვცა გავცნობოდით ისლამური სამყაროში მიმდინარე სამდენცინო პროცესებს, რომლებმაც დიდ განვითარებას მიაღწიეს სამედიცინო და საავდმყოფოების მშენებლობის საქმეში.

„იადიგარ დაუდის“ ანდერძიდან ვიგებთ, რომ აუცილებელი იყო ქართულ ენაზე შექმნილიყო სამედიცინო წიგნი, თანამედროვე გაგებით სამედიცინო-პოპულარული წიგნი, რომელიც ავადმყოფებს სწორედ მაშინ გამოადგებოდათ, როცა ექიმი და ვინმე მიმშვლებელი არავინ იქნებოდა, ასევე ერთ-ერთი კარი მიგვითითებს, რომ არსებობს სხვა დიდი სამედიცინო წიგნები, რომელშიც კიდევ უფრო დაწვრილებით სწერია ავადმყოფობის შესახებ და მისი მკურნალობის შესახებ.

რაც შეეხება ისლამურ მედიცინას დიდი არაბული დაპყრობების შემდეგ, მათ მიიღვეს ირანში ჯინდუშაბურის აკადემია, რომელმაც დიდი როლი ითამაშა მედიცინის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში. ასევე დიდი წვლილი შეიტანეს გეოგრაფიულად ახლო აღმოსავლეთიდან დაშორებული რეგიონში, კერძოდ ანდალუზიაში მოღვაწე ექიმებმა.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: გვიან შუა საუკუნეების საქართველო, კარაბადინი, არაბული დაპყრობები, ისლამური მედიცინა.

Abstract

The purpose of the Master's Thesis "Yadigar Daud and Islamic Medicine" is to present political and medical activities of important figure of the later medieval Georgia Daud Khan. The Karabadin, composed by him, relies on two Ottoman books, and thus we have tried to present the medical situation of the Islamic world and its influence on Georgian medical thinking.

The subject of the study concerns to the contents of the "Yadigar Daudi" by Daud Khan, as well as to the epoch, historical context in which the most important books were written. While creating Karabadin, the author relied on two Ottoman medical-philosophical works, which led us to learn about the processes in the medical field in the Islamic world, which achieved to the great development as in treatment also in medical infrastructure level (Construction of hospitals)

From the so-called "Yadigar Daudi" we learn that it was necessary to create a medical book in Georgian language, in a modern sense medical-popular book that would have been helpful to patients, when the doctor could not help them. As for Islamic medicine, after the great Arab invasions, they have assimilated the achievements of the Jindushaburi Academy in Iran, which has played a great role in the establishment and development of medicine in general (these achievements have also contributed to the activities of doctors working in the region away from the Middle East, namely, in Andalusia).

The aim of this Thesis is analysis and revision of Daud Khan in the context of Islamic Medicine Achievements.

Keywords: the later medieval Georgia, Daud Khan, Karabadin, Arab invaders, Islamic Medicine